Implementatiehandleiding bij de Model Afvalstoffenverordening (gewijzigd model, maart 2021)

Algemeen

De Model Afvalstoffenverordening kent diverse artikelen die facultatieve of nader door de gemeente in te vullen onderdelen of keuzemogelijkheden bevatten. In de tekst van de modelverordening en de daarbij behorende toelichting worden deze onderdelen weergegeven met behulp van de VNG Leeswijzer modelbepalingen. Uiteraard is het gehele model in zekere zin facultatief. Facultatief zoals cursief aangeduid in het model betekent echter dat de keuze om deze onderdelen in het model op te nemen een bewuste keuze van een individuele gemeente dient te zijn. Uiteraard kan onafhankelijk van de keuzes die specifiek worden aangegeven in de modelverordening, ook op andere punten worden gekozen voor lokaal maatwerk en kunnen bepalingen worden aangepast of toegevoegd. Gemeenten die ervoor kiezen om andere bepalingen dan de facultatieve bepalingen niet over te nemen, deze in gewijzigde vorm over te nemen of deze aan te vullen, moeten er zelf scherp op zijn dat deze keuzes in lijn zijn met de relevante regelgeving én dat deze stroken met de systematiek van de bepalingen die wel overgenomen worden.
Verder is de toelichting bij de Model Afvalstoffenverordening grotendeels zo opgesteld dat gemeenten deze kunnen overnemen als ze ook de bepaling waar deze bij hoort (ongewijzigd) overnemen. Afhankelijk van de gemaakte keuzes zullen dus ook bepaalde onderdelen van de toelichting wel of juist niet geschikt zijn voor overname. Voor een goed beeld dient de toelichting in samenhang met de VNG ledenbrief en de implementatiehandleiding gelezen te worden.
Hieronder wordt in aanvulling daarop ingegaan op de keuzemogelijkheden die gemeenten hebben.

Aanhef

De grondslag artikel 3.5, eerste lid, van de Wet dieren wordt in de aanhef vermeld als de facultatieve paragraaf 4a inzake de inzameling van kadavers van gezelschapsdieren wordt opgenomen in de Afvalstoffenverordening.
Artikel 2, eerste lid, van het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen (hierna: Besluit GIHA) biedt een grondslag voor het niet gescheiden inzamelen van bioafval en/of kunststoffen, metaal of glas. Deze grondslag wordt opgenomen in de aanhef als het facultatieve artikel 7, [zesde lid (variant A) **OF** derde lid (variant B)] wordt geregeld in de verordening.

Artikel 3. Aanwijzing van de inzameldienst

Inleiding

De raad en het college van burgemeester en wethouders (hierna: het college) dragen ingevolge de artikelen 10.21 en 10.22 van de Wet milieubeheer (hierna: Wm) zorg voor het beheer van huishoudelijke afvalstoffen, al dan niet in samenwerking met anderen gemeenten. Voor de uitvoering van deze taak wordt in artikel 3 een inzameldienst aangewezen. Daarbij moet worden gekozen of de inzameldienst een gemeentelijk organisatieonderdeel of een externe partij zal zijn. Deze keuze kent de nodige nuances die van belang zijn voor de vraag

naar de voorbereiding, gelet op Europese eisen van het aanbestedingsrecht, het mededingingsrecht en de Dienstenrichtlijn.

Verhouding aanwijzingsbesluit tot aanbestedingsrecht
Veelal zal de aanwijzing van de inzameldienst gepaard gaan met het sluiten van een overeenkomst met deze inzameldienst. Het aanbestedingsrecht kan eisen stellen aan de voorbereiding van die overeenkomst. Het gaat het bestek van deze implementatiehandleiding te buiten om daarvan alle mogelijkheden te schetsen. Het zal sterk afhangen van de concrete lokale keuzes, zowel ten aanzien van de aan te wijzen organisatie, de afspraken die daarmee worden gemaakt en de aanwijzing. Daarom kan op deze plaats geen uitputtend overzicht van de (on)mogelijkheden worden gegeven. Wel zijn enkele algemene aandachtspunten geformuleerd in verband met de mogelijke betekenis van het aanbestedingsrecht en de voorbereiding, vormgeving en inhoud van een aanwijzingsbesluit, die bij de concrete toepassing behulpzaam kunnen zijn.

Inbesteden, quasi-inbesteden, aanbesteden
Wanneer de opdracht betrekking heeft op een dienstonderdeel van de gemeentelijke organisatie, dan is sprake van zuiver inbesteden en zijn de regels van het aanbestedingsrecht niet van toepassing. Het blijft dan eenvoudigweg de gemeente zelf die ter uitvoering van de aan haar opgedragen zorg voor de inzameling van de huishoudelijke afvalstoffen een inzameldienst voert. Ook in gevallen van quasi-inbesteden kan sprake zijn van een uitzondering op de aanbestedingsregels (zie daarvoor de zogenoemde Teckal-doctrine). Vaak zal er dan sprake zijn van enige juridische zelfstandigheid of samenwerking met andere gemeenten, zonder dat beoogd is dat de inzameldienst actief wordt in het economische verkeer. Vaststaat dat in gevallen waarin sprake is van aanbesteding van de opdracht aan een private partij, een onderneming, bij de voorbereiding van het aanwijzingsbesluit wel vaak met de te volgen aanbestedingsprocedure rekening gehouden moeten worden.

Uitsluitend recht
Een aanwijzingsbesluit overeenkomstig artikel 3 van de modelverordening kan in de praktijk worden gekwalificeerd als een uitsluitend recht, in de zin van artikel 1.1 van de Aanbestedingswet. Dat is in de gemeentelijke praktijk ook niet ongebruikelijk. De aanbestedingsprocedures zijn dan niet van toepassing op de totstandkoming van de overeenkomst. Wel dient dan rekening te worden gehouden met vergelijkbare Europeesrechtelijke eisen (non-discriminatie, transparantie en objectiviteit) die op grond van het Europese recht kunnen gelden bij de voorbereiding van het aanwijzingsbesluit. Of dat het geval is, ligt aan de omstandigheden van het geval. Wanneer het gaat om de aanwijzing van een overheidsbedrijf zal een aanwijzing zonder voorafgaande oproep tot mededing niet per se onevenredig hoeven te zijn (zie Hoge Raad 18 november 2011, LJN B44900 (*AVR/Westland*)). Wanneer het aanwijzingsbesluit een uitsluitend recht verleent aan een private onderneming, is dat evenwel minder vanzelfsprekend. Het is dus goed om ook wanneer niet met een aanbesteding of voorafgaande oproep tot mededingen wordt gewerkt, aandacht te besteden aan de verenigbaarheid daarvan met het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (hierna: VWEU), in het bijzonder het ingevolge artikel 106 van het VWEU geldende verbod op discriminatie.

Vorm voor toekenning uitsluitend recht

Een uitsluitend recht kan op grond van artikel 1.1 van de Aanbestedingswet 2012 bij of krachtens wettelijk voorschrift of besluit van een bestuursorgaan worden verleend. Let echter op dat dit begrip mogelijk richtlijnconform moet worden geïnterpreteerd, zodat sprake moet zijn van algemeen verbindende voorschriften (Rechtbank Gelderland 29 juli 2015, ECLI:NL:RBGEL:2015:5490). Vast lijkt te staan dat een uitsluitend recht niet slechts bij voorbereidingsbesluit voor privaatrechtelijk handelen kan worden verleend. Om twijfel te vermijden, kan ervoor gekozen worden de aanwijzing van een inzameldienst op te nemen in artikel 3 zelf (variant A) of in het uitvoeringsbesluit met nadere regels op basis van de Afvalstoffenverordening (variant B).

Wel of geen dienst volgens de Dienstenrichtlijn
Het inzamelen van huishoudelijk afval is als publieke taak bij de gemeente belegd (op grond van artikel 10.21 van de Wm). Op grond van artikel 2, tweede lid, is daarom het inzamelen van afval een '(niet-economische) dienst van algemeen belang', uitgezonderd van de werking van de Dienstenrichtlijn. Het inzamelen van ander afval, zoals bedrijfsafval, is een dienst van algemeen economisch belang. Dit vallen wel onder de reikwijdte van de Dienstenrichtlijn.

Beperkingen aan de duur van uitsluitend recht voor diensten
Wat betreft de inhoud van het aanwijzingsbesluit waarbij een uitsluitend recht wordt toegekend aan een commerciële partij is recente jurisprudentie van belang. Ingevolge Hof van Justitie van de Europese Unie 1 oktober 2015, gevoegde zaken C-340/14 en C-341/14, ECLI:EU:C:2015:641 (Amstelboats) is het op grond van de Dienstenrichtlijn niet toegestaan om schaarse vergunningen, zoals een vergunning voor het varen met een rondvaartboot door de grachten van Amsterdam, toe te kennen voor onbepaalde tijd. Dit kan tevens relevant zijn voor aanwijzingsbesluiten waarin uitsluitende rechten worden toegekend aan anderen dan een eigen gemeentelijke inzameldienst.

Artikel 4. Regulering van andere inzamelaars
Het voorgaande is mogelijk ook van overeenkomstige toepassing op de regulering van andere inzamelaars. Voor deze geldt dat hun aanwijzing het karakter heeft van een vergunning of toestemming. Voor het uitoefenen van hun dienst zijn de overige inzamelaars van deze aanwijzing afhankelijk. Deze dienst – het inzamelen van afvalstoffen – wordt in veel gevallen tegen vergoeding verricht. De aanwijzing als inzamelaar kan daarom gelden als vergunning in de zin van de Dienstenrichtlijn (artikel 4 van de Dienstenrichtlijn).
Uit jurisprudentie inzake schaarse vergunningen (Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: ABRvS) 2 november 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2927 (Speelautomatenhal Vlaardingen) en ABRvS 6 juni 2018, ECLI:NL:RVS:2018:1847 (Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde)) volgt dat de vergunning niet voor een buitensporig lange termijn mag worden verleend en dat door een passende mate van bekendmaking andere geïnteresseerde partijen in staat moeten worden gesteld om mee te dingen naar de vergunning. Hoewel concrete uitspraken hierover op dit moment nog niet bekend zijn, is er een kans dat de jurisprudentie inzake schaarse vergunningen ook toegepast moet worden bij de aanwijzing van andere inzamelaars. Dit zou tot gevolg hebben dat de aanwijzing in de tijd begrensd moet zijn. Dit geldt ook voor aanwijzingsbesluiten die al zijn genomen. Wanneer de gemeente ervoor kiest om het aantal aanwijzingen te beperken, wordt de aanwijzing schaars. Deze beperking moet gerechtvaardigd worden, ook als het aantal andere inzamelaars tot nul beperkt zou worden, bijvoorbeeld met een beroep op de doelmatigheid van het beheer (artikel 10.14 van de Wm). Zie onder andere r.o. 2.5.2 en 2.5.3 van ABRvS 8 november 2006, ECLI:NL:RVS:2006:AZ1755 (Gemeente Meerssen), opgenomen in Gst. 2007, 132 m.nt. Teunissen en

r.o. 5.1 en 5.2 van ABRvS 20 februari 2019 (TIS/AVRI), ECLI:NL:RVS:2019:543).

Tweede lid
Artikel 4 regelt de mate waarin het voor anderen dan de inzameldienst mogelijk is huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen. In beginsel is dit verboden. Er zijn echter drie categorieën van andere inzamelaars dan de inzameldienst, die bepaalde bestanddelen van huishoudelijke afvalstoffen mogen inzamelen (eerste lid). Als een inzamelaar is aangewezen, gaat het om een beschikking waaraan op grond van het tweede lid voorschriften en beperkingen kunnen worden verbonden. Een aanwijzing wordt niet van rechtswege verleend als sprake zou zijn van niet tijdig beslissen (variant 1). Gemeenten kunnen ook ervoor kiezen om artikel 3, tweede lid, van overeenkomstige toepassing te verklaren, als artikel 3, variant B, is overgenomen (variant 2).

Artikel 5. Aanwijzing van inzamelplaats
Dit artikel laat een keuzemogelijkheid, afhankelijk van de vraag of de gemeente een eigen milieustraat heeft of dat deze in samenwerking met een naastgelegen gemeente ter beschikking is gesteld.

Artikel 7. Gescheiden afvalinzameling
In dit artikel worden de bestanddelen aangewezen die gescheiden worden ingezameld door de inzameldienst en die ook gescheiden ter inzameling aangeboden dienen te worden. Artikel 1 van het Besluit GIHA geeft aan welke bestanddelen ten minste gescheiden moeten worden ingezameld. Indien van artikel 1 van het Besluit GIHA wordt afgeweken, moet dat opgenomen worden in de verordening. De mogelijkheid om af te wijken van het Besluit GIHA is beperkt tot bioafval, kunststoffen, metaal en glas. Indien gebruik gemaakt wordt van de mogelijkheid om af te wijken, dan is de (Inspraak)verordening op grond van artikel 150 van de Gemeentewet van toepassing (artikel 2, tweede lid, van het Besluit GIHA). Bij nadere regels kan daarom niet afgeweken worden van de gescheiden inzameling, zoals die voorgeschreven is in artikel 1 van het Besluit GIHA. Daarom is bij beide varianten een laatste lid (facultatief) opgenomen waarbij bepaald kan worden welke bestanddelen gezamenlijk met elkaar of met het restafval worden ingezameld.

Variant A regelt het aanwijzen van bestanddelen die gescheiden worden ingezameld zo veel mogelijk op het niveau van de verordening zelf. In deze variant worden de bestanddelen die gescheiden ingezameld worden, met de frequentie en de locatiekeuze (bij of nabij elk perceel) gekozen. In het tweede lid kunnen gedeelten van de gemeente daarvan uitgezonderd worden. Bijvoorbeeld vanwege bepaalde bebouwingstypen, of omdat het een centrumgebied betreft waarvoor een ander inzamelregime wordt gehanteerd. Het eerste lid wijst voor een bepaald bestanddeel zowel de frequentie als de locatie aan. Als er andere bestanddelen zijn met een andere frequentie of locatie, bijvoorbeeld in verband met het omgekeerd inzamelen, dan kan dat geregeld worden voor dat bestanddeel.

Er zal echter altijd een bepaling moeten worden gebruikt zoals het vijfde lid, waarin voor het resterende afval een regeling wordt gegeven. Bepaalde locaties of bebouwingstypen kunnen daarvan worden uitgezonderd. Variant A gaat dus uit van een volledige regeling op het niveau van de verordening.

In variant B wordt de regeling van de aanwijzing van te onderscheiden bestanddelen afvalstoffen, inclusief de frequentie en locatie daarvan, overgelaten aan regeling van het college, volgens de hoofdlijnen die in het tweede lid door de raad wordt gesteld. Dat wil zeggen dat de raad kan aanwijzen welke bestanddelen huishoudelijke afvalstoffen in ieder geval gescheiden worden aangeboden.

Artikel 8. Gescheiden aanbieding

Wat gescheiden moet worden ingezameld, moet ook gescheiden worden aangeboden. Voor het deel dat niet gescheiden wordt ingezameld, kunnen gemeenten volgens het facultatieve tweede lid regelen dat de niet-afzonderlijke aanbieding van de huishoudelijke afvalstoffen is toegestaan.

Op grond van het facultatieve derde lid kan het college nadere regels stellen. Er kunnen concrete omschrijvingen van de bestanddelen worden gegeven om discussies te slechten en om in het kader van de handhaving houvast te bieden (welles/nieteslijst). Ook kan van de vrijstellingsmogelijkheid gebruik worden gemaakt om te regelen dat bepaalde hoeveelheden (fracties) van de bestanddelen mogen voorkomen bij de inzameling van andere bestanddelen. Zo zal het niet verboden hoeven te zijn als er eens een papiertje tussen het groente-, fruit- en tuinafval (GFT-afval) voorkomt. Het is niet mogelijk om bij nadere regels af te wijken van de verplichting om gescheiden in te zamelen en aan te bieden, voor zover die verplichting voortvloeit uit artikel 1 van het Besluit GIHA.

Artikel 10. Wijze en plaats van aanbieding

Op grond van het eerste lid kan het college regels stellen over de verschillende inzamelmiddelen en inzamelvoorzieningen. Deze regels kunnen zien op de manier waarop huishoudens en personen gebruik kunnen maken van die middelen en voorzieningen. Daarbij moet de gemeente speciale aandacht houden voor de regels die gelden voor de verwerking van persoonsgegevens, met name de Algemene Verordening Gegevensbescherming (2016/679/EU) (hierna: AVG). Als de gemeente gegevens registreert, bijvoorbeeld bij de aanvraag van een bioafvalemmer, klikobak of afvalpas, is aannemelijk dat hetgeen geregistreerd wordt, een persoonsgegeven is waarop de AVG van toepassing is. Het gaat dan bijvoorbeeld om het gegeven dat voor een bepaald adres een afvalpas is verstrekt, of hoeveel en wanneer met die afvalpas afval wordt aangeboden. De AVG schrijft dan onder meer voor dat de persoonsgegevens alleen rechtmatig verwerkt kunnen worden voor zover deze noodzakelijk zijn met het oog op het publieke belang (artikel 6, eerste lid, onder e, van de AVG). De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) heeft vastgesteld dat verwerking van persoonsgegevens bij de afvalpas van de Gemeente Arnhem niet aan die eisen van noodzakelijkheid voldeed (zie autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/nieuws/ap-gemeente-arnhem-past-afvalsysteem-aan). Het advies is om deze opvatting te betrekken bij de wijze waarop de gemeente persoonsgegevens verwerkt voor afvalpassen. De Koninklijke Vereniging voor Afval- en Reinigingsmanagement (hierna: NVRD) heeft bruikbare factsheets, stappenplannen en modellen beschikbaar op nvrd.nl/paginas/openbaar/dossier-actueel/privacy. Naast het noodzakelijkheidscriterium heeft een gemeente die persoonsgegevens verwerkt onder meer te zorgen voor een adequate beveiliging en geldt de verplichting om een privacyverklaring op te stellen.

Voor inzamelvoorzieningen geldt dat de gemeente hierover regels kan stellen op grond van artikel 10. De gemeente moet voor inzamelvoorzieningen ook een besluit nemen over de locaties waar deze inzamelvoorzieningen geplaatst worden (zie ABRvS 2 augustus 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2061 en

tevens de factsheet van de NVRD op: https://www.nvrd.nl/nieuwsberichten/2020/factsheet-over-plaatsing-ondergrondse-afvalcontainers-gereed). Het besluit over de locaties kan een onderdeel zijn van een nadere regeling op grond van dit artikel of bijvoorbeeld een los locatiebesluit. In beide gevallen is het besluit (of onderdeel ervan) appellabel. Onder de Omgevingswet (Ow) is het ook mogelijk om dit op te nemen in het omgevingsplan.

Het tweede en derde lid bieden een facultatieve bepaling om een afzonderlijke regel op te nemen die een grondslag biedt om handhavend op te treden tegen niet binnengehaalde inzamelmiddelen. De mogelijkheid van een uitzondering daarop, door middel van een vrijstelling, zal zich vooral voordoen als er bebouwingstypen in de gemeente zijn waar het fysiek niet mogelijk is om de gehanteerde inzamelmiddelen, zoals een minicontainer, op het eigen perceel binnen te halen.

Artikel 15. Zwerfafval in de openbare ruimte
In het derde lid wordt de mogelijkheid gegeven waarmee morgensterren of stadsjutters rechtmatig ter inzameling gereedstaande afvalstoffen kunnen doorzoeken als zij daardoor geen zwerfafval veroorzaken. Als het facultatieve deel in het derde lid niet wordt overgenomen, ontstaat een striktere regel die alle doorzoeken verbiedt. Het is dus een beleidskeuze op welke wijze hiermee wordt omgegaan.

Artikel 15a. Ongeadresseerd drukwerk
Het facultatieve artikel 15a heeft als doel de verspreiding van ongewenst drukwerk, en daarmee uiteindelijk afval, te voorkomen. De grondslag voor dit artikel is artikel 10.23 van de Wm. Bladen en drukwerk met ‘redactionele’ inhoud onderscheiden zich van reclamedrukwerk zonder redactionele inhoud. De hoeveel redactionele inhoud (van nieuws en informatie uit het verspreidingsgebied) van een huis-aan-huisblad ten opzichte van de reclame wordt uitgedrukt in een percentage (eerste lid). Het percentage van 10% is naar verwachting toereikend om het te onderscheiden van reclamedrukwerk. Een hoger percentage beperkt de verspreidingsmogelijkheden van partijen die afhankelijk zijn van reclame-inkomsten voor het rendabel exploiteren van een nieuwsmedium. Daarmee zou het de bestaansmogelijkheid van dat nieuwsmedium kunnen beperken. Een dergelijke beperking zou in strijd kunnen zijn met de persvrijheid (artikel 10 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM)).
In het derde lid is bepaald dat de gemeente bezorging van ongeadresseerd reclamedrukwerk uitsluitend toestaat als de ontvangende bewoner of gebruiker van een perceel (een woning, bedrijf of woonschip) onmiskenbaar – met een ja-ja sticker – duidelijk heeft gemaakt dat hij het ongeadresseerde reclamedrukwerk wil ontvangen. Daarbij gaat het niet alleen om de bezorging maar ook om het laten bezorgen. De adverteerders dienen zich ook aan dit zogenoemde opt-in systeem te houden (zie Gerechtshof Amsterdam 24 september 2019, ECLI:NL:GHAMS:2019:3423). Voor de formulering van het derde lid dient een keuze gemaakt te worden.

Artikel 19a. Kadavers van gezelschapsdieren
De wetgever heeft gemeenten bevoegd gemaakt om regels te stellen over het aangeven, bewaren, ophalen en overdragen van kadavers van gezelschapsdieren (zie artikel 3.5, eerste lid, van de Wet dieren).

Hierbij geldt dat Rendac Son B.V. onder alle omstandigheden het eindstation is van de kadavers (zie artikel 3.21, tweede lid, van de Regeling dierlijke producten. De gemeente regelt op welke wijze de kadavers aan Rendac Son B.V. worden overgedragen. Daarom zal de gemeente moeten regelen welke partij belast wordt met het inzamelen, bewaren en overdragen van de kadavers aan Rendac Son B.V.

Inzamelen via milieustraat/inzamelplaats
Voor de gemeente is het een optie om mogelijk te maken dat kadavers van gezelschapsdieren via de inzamelplaats/milieustraat aan Rendac Son B.V. worden overgedragen. De inzamelplaats/milieustraat bewaart de kadavers op de wettelijk voorgeschreven wijze.
Bij of krachtens de verordening wordt de inzameling op de milieustraat mogelijk gemaakt. De gemeente moet dan wel afspraken maken met Rendac Son B.V. Artikel 3.5, tweede en derde lid, van de Wet dieren, ziet op deze overeenkomst.

Afgeven bij dierenartsen of andere ondernemer
Een alternatief voor inzameling op de inzamelplaats/milieustraat is dat de gemeente een andere ondernemer het bewaren, ophalen en overdragen aan Rendac Son B.V. kan laten verzorgen. Dierenartsen en dierenklinieken zouden dat kunnen en misschien willen doen. De ondernemer die aangewezen wordt, moet net als de milieustraat voldoen aan de voorwaarden die de wet stelt aan de opslag en verzameling van deze zgn. cat. 1 kadavers.
Deze ondernemer kan een tarief rekenen voor deze dienst. Dit tarief zal naar verwachting het wettelijke tarief van Rendac Son B.V. omvatten en daarbovenop nog een vergoeding voor de kosten die de ondernemer maakt. Dit maakt deze wijze van afgeven van het kadaver van het gezelschapsdier potentieel duur voor de eigenaar. Dat houdt het risico in zich dat de eigenaar, als deze geen betaalbare of kosteloze alternatieven heeft, zijn overleden huisdier op een andere, mogelijk illegale, manier verwijdert.
Het verdient daarom niet de aanbeveling om commerciële ondernemers als enigen aan te wijzen voor de inzameling van kadavers van gezelschapsdieren, maar deze mogelijkheid te benutten in aanvulling op inzameling op een inzamelplaats/milieustraat.

Inzamelen door de inzameldienst
Inzamelen door een inzameldienst is theoretisch mogelijk, maar ligt niet voor de hand. De inzameldienst heeft, naar verwachting, niet de capaciteit om de kadavers op te halen binnen een verantwoorde termijn.

In het tweede lid worden twee keuzes gegeven voor de aanwijzing. De gemeente kan ervoor kiezen om de gemeentelijke verzamelplaats aan te wijzen, maar het mag ook een ondernemer zijn, ook beide mag. Het is van belang om ook bij de aanwijzing van deze inzamelaar aandacht te besteden aan ontwikkelingen in de jurisprudentie met betrekking tot schaarse vergunningen, zie daarvoor ook de opmerkingen bij de artikelen 3 en 4 van deze implementatiehandleiding. Het derde lid bevat de verplichting voor de inzamelaar om de kadavers aan te geven bij Rendac Son B.V. en deze aan die partij over te dragen. Het vierde lid bevat de verplichting voor de houder om het kadaver af te geven aan degene die de inzameling daarvan doet. De gemeente maakt hier een keuze.

Artikel 20. Strafbare feiten

Als de gemeente het facultatieve artikel 19a in de verordening opneemt, wordt dit artikel hier toegevoegd aan de opsomming van strafbare feiten,